

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

Γιάννης Ιωάννου

B.Δ. MSc, MA

Θεωρητικό Υπόβαθρο

- Φιλοσοφία & Γνωστική Ψυχολογία
 - Το Μεταμοντέρνο κίνημα
 - Αποδοχή της διαφορετικότητας
 - Αντίσταση στις συγκεντρωτικές και ολοκληρωτικές θεωρίες.
 - Το περιεχόμενο και ο τρόπος διδασκαλίας πρέπει να σχετίζεται με τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, τον εμπειρισμό των μαθητών.
 - Γνωστική Ψυχολογία
 - Οι μαθητές παράγουν γνώση που βασίζεται στην αλληλεπίδραση των εμπειριών τους, του προσωπικού μαθησιακού τους επιπέδου και συλ με τα νέα γνωστικά ερεθίσματα στα οποία εκτίθενται (Οικοδομισμός).

Εποικοδόμηση της Γνώσης

- Ζητούμενο η Εποικοδόμηση της γνώσης για ΚΑΘΕ μαθητή μέσα από επαγωγικές διαδικασίες.
- Από τη διερεύνηση στο κτίσιμο του κανόνα, της θεωρίας, του Νόμου.
- Οι ασκήσεις / δραστηριότητες παύουν να είναι μέσο εφαρμογής και γίνονται μέσο εποικοδόμησης της γνώσης.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα

- Παλαιότερα Αναλυτικά Προγράμματα (Μοντερνισμός – Συμπεριφορισμός)
 - Αδιαφοροποίητο σύνολο μαθητών
 - Η γνώση «λαμβάνεται» από τους μαθητές ακολουθώντας σταθερούς κανόνες – νόρμες.
 - Ο εκπαιδευτικός είναι ο φορέας της γνώσης την οποία «παραδίδει» στους μαθητές.
 - Όλοι οι μαθητές αναμένεται να έχουν την ίδια ανάπτυξη απλά γιατί έχουν την ίδια ηλικία.

Διαφοροποίηση

- «Μια συστηματική προσέγγιση οργάνωσης του Αναλυτικού Προγράμματος και της Διδασκαλίας έτσι που να ανταποκρίνεται σε ακαδημαϊκά διαφοροποιημένους μαθητές. Είναι ένας τρόπος σκέψης για την τάξη που σέβεται τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών και ταυτόχρονα στοχεύει στη μεγιστοποίηση του μαθησιακού όγκου των μαθητών.»

(Tomlinson C.A., 2005)

**Διαφοροποίηση = Επικοινωνία για όλους σε τάξεις
μεικτής ικανότητας**

Τι ΔΕΝ είναι Διαφοροποίηση

- Κάθε μέρα εφαρμόζω διαφορετικές μεθόδους και ποικιλία υλικών και μέσων.
- Διαφοροποίηση δραστηριοτήτων: Πιο εύκολα στους πιο αδύνατους.
- Διαφορετικές προσδοκίες από μαθητές ανάλογα με τις κλίσεις τους.

Δομικά Στοιχεία Διαφοροποίησης

- **Μαθησιακή Ετοιμότητα**

- Το σημείο εισόδου ενός μαθητή σε μια συγκεκριμένη έννοια ή δεξιότητα. Οι μαθητές με μειωμένη ετοιμότητα μπορεί να χρειαστούν:

- Βοήθεια στο να εντοπίσουν και καλύψουν τα μαθησιακά τους κενά.
- Περισσότερες ευκαιρίες για άμεση διδασκαλία ή πρακτική άσκηση.
- Δομημένες δραστηριότητες.
- Σταθερό ρυθμό μάθησης.

- **Μαθησιακά Ενδιαφέροντα**

- Τα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία ο μαθητής αρέσκεται να μαθαίνει, να σκέπτεται και να ενεργεί.

- Ο σοφός εκπαιδευτικός συνδέει το περιεχόμενο της διδασκαλίας του με τα ενδιαφέροντα των μαθητών, ώστε να τους «ψαρέψει».
 - Οι μαθητές συνδέουν τις καινούριες πληροφορίες και δεξιότητες με πράγματα που συμπαθούν και για τα οποία τρέφουν ενδιαφέρον.

- **Μαθησιακό Προφίλ**

- Γνωστικό στυλ / Είδος Νοημοσύνης (Gardner H.)

- **Οπτικό**

- **Ακουστικό**

- **Ρητορικό**

- **Κινησθητικό**

- **Λογικό**

- **Κοινωνικό – Διαπροσωπικό**

- **Ατομικό – Ενδοπροσωπικό**

- Πολιτισμικό / Κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο

- Φύλο

Είδη Διαφοροποίησης

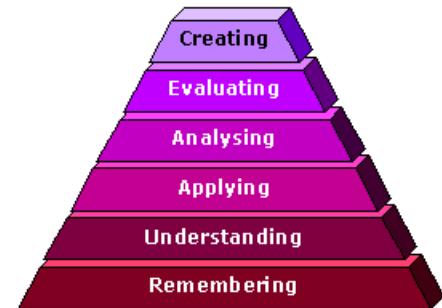
- Η διδασκαλία μπορεί να διαφοροποιηθεί στη βάση τριών γενικευμένων περιοχών:
 - Διαφοροποίηση:
 - Περιεχομένου
 - Τί διδάσκουμε στους μαθητές και ποια μέσα
 - Διαδικασίας
 - Πως επιλέγονται οι διάφορες δραστηριότητες
 - Αποτελέσματος
 - Πώς ο μαθητής επιδεικνύει τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησε, την κατανόηση του στο αντικείμενο που διδάχθηκε.
 - Η διαφοροποίηση σε κάθε μια περιοχή πρέπει να υπηρετεί, τη Μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το Μαθησιακό προφίλ των μαθητών.

Διαφοροποίηση Περιεχομένου

- Περιεχόμενο είναι η ύλη που θέλουμε να μάθουν οι μαθητές μας σε μια συγκεκριμένη γνωστική ενότητα.
- Ο εκπαιδευτικός αναλύει την αδιαφοροποίητη ύλη (Αναλυτικό Πρόγραμμα, Βιβλίο) σε:
 - Θεμελιακές – πυρηνικές γνώσεις (έννοιες, πληροφορίες, δεξιότητες, διαδικασίες).
 - Βασικές (ιεραρχημένες) για το μάθημα της ημέρας
 - Προαπαιτούμενες.
 - Μετασχηματιστικές.
- Επιλογή των μέσων παρουσίασης της γνώσης (αναπαραστάσεις) που να καλύπτουν το διαφοροποιημένο μαθησιακό προφίλ των μαθητών.

Διαφοροποίηση Διαδικασίας

- Επιλογή κατάλληλης εισαγωγής και δραστηριοτήτων που να απαντούν στα ενδιαφέροντα των μαθητών.
- Διερεύνηση του βαθμού μαθησιακής ετοιμότητας των μαθητών και παροχή ευκαιριών σε όσους υστερούν.
- Επιλογή κατάλληλων δραστηριοτήτων που να υπηρετούν τους ξεκάθαρους στόχους του μαθήματος και διαφοροποιούνται ως προς:
 - Το επίπεδο δυσκολίας.
 - Το μαθησιακό προφίλ.
- Οργάνωση τάξης(ατομική και συνεργατική)
- Μέθοδος εργασίας (επαγωγική / διερευνητική) για να μπορέσουν οι μαθητές να «κτίσουν» τη γνώση.

Διαφοροποίηση Αποτελέσματος

- Ο καθηγητής δεν περιμένει το τέλος μιας ενότητας για να αξιολογήσει (συντρέχουσα και διαγνωστική).
- Το διαγώνισμα δεν είναι το μοναδικό μέσο αξιολόγησης (προφορικές συζητήσεις, παρουσιάσεις, κατασκευές, μικρές εργασίες κ.α.).
- Το διαγώνισμα δε ζητά από το μαθητή την ικανότητα απλά να ανακαλεί πληροφορίες, αλλά εξετάζει την ικανότητα του μαθητή να χρησιμοποιεί κατάλληλα τη γνώση αλλά και να μετασχηματίζει τη γνώση.

Παραδοσιακή / Διαφοροποιημένη Αίθουσα διδασκαλίας

Παραδοσιακή

- Οι διαφορές των μαθητών αγνοούνται και εξετάζονται μόνο, όταν είναι προβληματικές
- Όλα τα παιδιά μαθαίνουν με τον ίδιο τρόπο.
- Σπάνια λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα των μαθητών

Διαφοροποιημένη

- Οι διαφορές των μαθητών μελετούνται και αποτελούν τη βάση για τον προγραμματισμό
- Η νοημοσύνη έχει πολλαπλές μορφές.
- Ο εκπαιδευτικός «εκμεταλλεύεται» τα ενδιαφέροντα των μαθητών, για να κάνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον.

Παραδοσιακή

- Η τάξη κυρίως διδάσκεται στην ολομέλεια της - μετωπική διδασκαλία.
- Η μάθηση εστιάζεται στην απομνημόνευση και την απόκτηση δεξιοτήτων
- Χρησιμοποιούνται κύρια απαγωγικές μέθοδοι διδασκαλίας (από τον κανόνα, τη θεωρία, τις βασικές αρχές σε εφαρμογές και ασκήσεις)

Διαφοροποιημένη

- Δίνονται πολλές επιλογές (συνεργατική, εξατομικευμένη, συνεταιριστική, ολομέλεια) ανάλογα με το μαθησιακό προφίλ.
- Η μάθηση συνίσταται στην ικανότητα χρήσης της γνώσης από το μαθητή και την ικανότητα μεταγνώσης.
- Χρησιμοποιείται κύρια η επαγωγική μέθοδος που επιτρέπει την εποικοδόμηση της γνώσης.

N.A.Π. και Διαφοροποίηση

- « Σε μια διαφοροποιημένη τάξη μαθαίνουν τόσο οι μαθητές όσο και οι εκπαιδευτικοί και η όλη διαδικασία γίνεται μια διαδικασία έρευνας – δράσης ... Οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν πως οι μαθητές τους μαθαίνουν και γιατί δε μαθαίνουν, έχουν επίγνωση της ετοιμότητας των μαθητών τους και μαθαίνουν να ετοιμάζουν μαθησιακές εμπειρίες βασισμένες στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών...»
- «Αδυναμία μας να χειριστούμε με διαφορετικό τρόπο διαφορετικά παιδιά σημαίνει σχολική μειονεξία που οδηγεί σε σχολική αποτυχία με συνέπεια προβλήματα συμπεριφοράς, κοινωνικής παραβατικότητας και περιθωριοποίησης.»

Ευχαριστώ για την προσοχή σας